

TILSYNSRAPPORT

Forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging

Bodø kommune – Hunstad ungdomsskole

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
1. Innledning	4
2. Om tilsynet med Bodø kommune – Hunstad ungdomsskole.....	4
2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler.....	4
2.2 Tema for tilsynet.....	4
2.3 Om gjennomføringen av tilsynet	5
3. Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak	5
3.1 Rettslige krav	5
3.2 Fylkesmannens undersøkelser	6
3.3 Fylkesmannens vurderinger.....	8
3.4 Fylkesmannens konklusjon.....	9
4. Enkeltvedtak om spesialundervisning	9
4.1 Rettslige krav	9
4.2 Fylkesmannens undersøkelser	10
4.3 Fylkesmannens vurderinger.....	11
4.4 Fylkesmannens konklusjon.....	11
5. Enkeltvedtak om punktskriftoptøring.....	12
5.1 Rettslige krav	12
5.2 Fylkesmannen bemerker	12
6. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring	13
6.1 Rettslig krav	13
6.2 Fylkesmannens undersøkelser	14
6.3 Fylkesmannens vurderinger.....	14
6.4 Fylkesmannens konklusjon.....	15
7. Enkeltvedtak om tegnspråkopplæring.....	15
7.1 Rettslig krav	15
7.2 Fylkesmannen bemerker	16
8. System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd	16
8.1 Tilsynet er ikke utvidet til å omfatte skoleeiers system	16
9. Frist for retting av brudd på regelverket	16
10. Kommunens frist til å rette.....	18
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget.....	19

Sammendrag

Tema og formål

Fylkesmannen gjennomfører i perioden 2014 – 2017 felles nasjonalt tilsyn med temaet *Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen*. Tilsynet er delt inn i fire undertema: *skolens arbeid med opplæringen i fag, individuell undervisvurdering i fag, spesialundervisning og særskilt språkopplæring*. Bodø kommune med Hunstad ungdomsskole er i den forbindelse valgt ut for skriftlig tilsyn inneværende år.

Det overordnede målet for tilsynet er å bidra til at alle elever i grunnopplæringen får et godt utbytte av den opplæringen som tilbys. I denne delen av tilsynet er det kontrollert om saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak blir fulgt. Formålet med tilsynet er å sjekke om skolen følger opplæringsloven med forskrifter, og å bidra til bedre regelforståelse og regelletterlevelse i kommuner og skoler.

Gjennomføring

Det ble gjennomført veiledning for skoleeier og skoleledere i Bodø desember 2016, hvor det ble informert nærmere om tema og bakgrunn for tilsynet. I tillegg ble veiledningsmateriell og egenvurderingsskjema utarbeidet av Utdanningsdirektoratet, presentert.

Etter varsel om tilsyn datert 17.01.2017, har kommunen og skolen sendt inn egenvurderingsskjema og understøttende dokumentasjon. Dette har blitt gransket av Fylkesmannen. Bodø kommune får anledning til å uttale seg om den foreløpige tilsynsrapporten innen en nærmere angitt frist.

Avdekkede lovbrudd

Det er den enkelte rektor som i hovedsak har myndighet til å treffe de enkeltvedtak som tilsynet omhandler. Det er følgelig rektor som i denne sammenhengen må kontrollere om kravene til saksbehandling er oppfylt. Kommunen som skoleeier er likevel øverste ansvarlige for at disse lovkravene overholdes.

Fylkesmannen i Nordland har avdekket forhold som tilsier at praksis må endres.

Status på rapporten og veien videre

I denne tilsynsrapporten får kommunen en *rimelig frist* til å rette de brudd på regelverket som er avdekket under tilsynet. Dersom bruddene på regelverket ikke rettes innen rettefristen, vil Fylkesmannen vedta *pålegg om retting* i enkeltvedtak.

1. Innledning

Fylkesmannen åpnet 17.01.2017 tilsyn med forvaltningskompetanse – avgjørelser om særskilt tilrettelegging i Bodø kommune. Undersøkelsene har vært på skolenivå ved Hunstad ungdomsskole.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handler om skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen og består av tre områder for tilsyn: Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen, forvaltningskompetanse (som denne rapporten omhandler) og skolebasert vurdering. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet veiledningsmaterie¹ knyttet til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og veiledningssamlinger.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for denne foreløpige tilsynsrapporten.

I denne tilsynsrapporten er det fastsatt frist for retting av brudd på regelverket som er avdekket under tilsynet. Fristen er 31.08.2017. Dersom brudd på regelverket ikke er rettet innen fristen, vil Fylkesmannen i Nordland vedta pålegg om retting med hjemmel i kommuneloven § 60 d. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

2. Om tilsynet med Bodø kommune – Hunstad ungdomsskole

2.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler

Fylkesmannen fører tilsyn med offentlige skoler jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kap. 10 A. Fylkesmannens tilsyn på opplæringsområdet er lovlighe¹stilsyn jf. kommuneloven § 60 b. Fylkesmannens tilsyn med offentlige skoler er myndighetsutøvelse og skjer i samsvar med forvaltningsrettens regler for dette.

I de tilfeller Fylkesmannen konkluderer med at et rettslig krav ikke er oppfylt, betegnes dette som brudd på regelverket, uavhengig av om det er opplæringsloven eller forskrifter fastsatt i medhold av denne, som er brutt.

2.2 Tema for tilsynet

Temaet for tilsynet er skolens forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen. Det overordnede formålet med det nasjonale tilsynet er å bidra til at elever får et godt utbytte av opplæringen. For å sikre at dette gjelder for alle elever, er elever med behov for særskilt tilrettelegging gitt egne rettigheter i opplæringsloven. Særskilt tilrettelegging for elever innebærer avvik fra ordinært opplæringstilbud og er enkeltvedtak etter loven.

Hovedpunkter i tilsynet vil være:

- Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak
- Enkeltvedtak om spesialundervisning
- Enkeltvedtak om punktskrifto¹plæring
- Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring
- Enkeltvedtak om tegnspråkopplæring

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/regelverk/tilsyn/>

Tilsynet skal bidra til at kommunen som skoleeier sørger for at skolen

- ivaretar elevens rettssikkerhet gjennom å involvere elever og foreldre i vurderingene før skolen tar avgjørelser om avvik fra ordinært opplæringstilbud
- følger reglene for innhold i enkeltvedtak
- sørger for å vurdere og kartlegge elevens behov på en faglig forsvarlig måte
- fatter vedtak som gir gode føringer for å tilrettelegge innholdet i opplæringen

I tilsynet vurderer vi om Hunstad ungdomsskole på denne måten sikrer elevenes rettigheter ved enkeltvedtak.

Manglende forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen kan medføre at elevene ikke får ivaretatt sine rettigheter. Det kan også medføre at avgjørelsene ikke gir gode faglige føringer for innholdet i opplæringen. Elevene står da i fare for å få en opplæring som ikke gir et forsvarlig utbytte.

Det er bare utvalgte deler av saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak som kontrolleres i tilsynet. Opplæringsloven og forskrift til loven har også krav som gjelder spesialundervisning, punktskriftopplæring og særskilt språkopplæring som ikke er inkludert i dette tilsynet.

2.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Tilsyn med Bodø kommune ble åpnet gjennom brev 17.01.17. Fylkesmannen har krevd at kommunen legger frem dokumentasjon, jf. kommuneloven § 60 c.

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på skriftlig dokumentasjon og opplysninger fra intervju, se vedlegg.

3. Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak

3.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene som gjelder generelt for saksbehandling av enkeltvedtak. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til.

Elever og foreldre skal varsles før det fattes enkeltvedtak om avvik fra ordinært opplæringstilbud.

Dersom foreldre eller elever ikke allerede har uttalt seg i saken, skal de varsles før skolen gjør et vedtak. De skal ha anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, jf. forvaltningsloven § 16. Skolen skal gi forhåndsvarslet skriftlig.

Varslet til foreldre gjelder for elever under 18 år. Når eleven er over 15 år, skal skolen varsle eleven selv om eleven er representert av foreldre. Skolen kan la være å varsle dersom eleven eller foreldre har

- søkt eller bedt om vedtaket
- hatt anledning til å gi sine synspunkter i saken
- fått kjennskap på annen måte til at skolen skal gjøre et vedtak og har hatt rimelig tid til å uttale seg

Forhåndsvarslet skal gjøre rede for hva saken gjelder, og gi opplysninger om hvilke bestemmelser vedtaket bygger på, og hvilke forhold rundt elevens skolesituasjon som er grunnlaget for vedtaket.

Forhåndsvarslet skal inneholde det som er nødvendig for at elever og foreldre kan ivareta sine interesser på en forsvarlig måte, jf. forvaltningsloven § 16. Varslet må derfor inneholde de faktiske forholdene: Hva det varslende vedtaket vil innebære for eleven, hvilken type avvik fra ordinær opplæring det dreier seg om og hvilke forhold som er grunnlaget for vedtaket.

Enkeltvedtaket skal inneholde begrunnelse for vedtaket med henvisning til hjemmelen, faktiske forhold som er lagt til grunn, og hvilke hensyn som er vektlagt.

Eleven eller foreldrene har rett til å klage på enkeltvedtaket. For å gi eleven eller foreldrene en reell mulighet til å argumentere for sitt syn, må vedtaket være skriftlig og begrunnet, jf. forvaltningsloven §§ 24 og 27. Begrunnelsen skal vise til de regler og faktiske forhold vedtaket bygger på, og hvilke hensyn skolen har lagt mest vekt på, jf. forvaltningsloven § 25. Skolen trenger ikke å begrunne vedtaket dersom vedtaket innvilger en søknad, og skolen ikke har grunn til å tro at elevene og foreldrene vil være misfornøyd med vedtaket.

Enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåte ved klage.

Det er et krav at brevet med enkeltvedtaket skal opplyse om de formelle forhold som gjelder dersom eleven eller foreldrene vil klage, jf. forvaltningsloven § 27. Nærmere regler for saksbehandling ved klage går frem av forvaltningsloven § 27-32. Skolen må opplyse om at klagefristen er tre uker fra eleven eller foreldrene fikk vedtaket, at klagen skal sendes til skolen, og hvem som er klageinstans. Klageinstans ved de ulike aktuelle typer enkeltvedtak går frem av opplæringsloven § 15-2.

Enkeltvedtaket skal inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Foreldrene og elevene har rett til å gjøre seg kjent med dokumentene som inngår i saken, jf. forvaltningsloven § 27. Brevet om enkeltvedtaket skal informere om denne retten. I noen tilfeller har skolen grunn til å gjøre unntak fra innsynsretten. Nærmere om innsynsretten og unntak fra innsyn går frem av forvaltningsloven §§ 18 og 19.

3.2 Fylkesmannens undersøkelser

Hunstad ungdomsskole har i tilsynet sendt inn enkeltvedtak som omhandler retten til spesialundervisning og retten til særskilt språkopplæring. Det er disse vedtakene med tilhørende saksbehandling som er vurdert når vi har sett på de generelle saksbehandlingsreglene for enkeltvedtak.

I tilsynet har skolen sendt inn rutiner for særskilt språkopplæring og rutine på hva de gjør når de er bekymret for et barn. Videre er det sendt inn både maler og/eller utfylte versjoner av bekymringsmelding til Ressursteam, henvisninger til PP-tjenesten, referater fra mottakssamtale, pedagogiske rapporter, sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak.

Når det gjelder saker som kan resultere i et vedtak om spesialundervisning bruker skolen heftet «Når vi er bekymret for en elev». Her fremgår det at bekymringen først drøftes på trinnet. Deretter skal det være en samtale med eleven og deretter med foreldrene. Det innkalles så til et møte med foreldrene hvor eventuelt rektor eller inspektør deltar. På

bakgrunn av dette skrives det en tiltaksplan som skal gjennomføres og normalt evalueres etter fire til seks uker. Dersom skolen i samarbeid med de foresatte fortsatt er bekymret for eleven meldes bekymringen videre til tverrfaglig team – Ressursteam. I Ressursteam sitter representanter fra skolens ledelse, PP-tjenesten, helsesøster, rådgiver/sosiallærer og miljøterapeut. Ressursteamet drøfter bekymringen, veileder de ansatte og kommer med forslag til ulike tiltak. Et av disse tiltakene kan være henvisning til PP-tjenesten.

Dersom en elev skal henvises til PP-tjenesten påpekes det at foreldre/foresatte må samtykke til dette. Kontaktlærer skal fylle ut et tilmeldingsskjema, samt skrive en pedagogisk rapport. Rektor skal så sende henvisningen hjem til gjennomlesning og underskrivning før den ekspederes videre til PP-tjenesten.

Når sakkyndig vurdering er ferdig skrevet sendes denne til skolen, mens kopi sendes foreldrene. Rektor redegjør i egenrevisningen for at alle foreldre blir orientert om vedtak via sakkyndig vurdering, samt gjennom møter mellom PP-tjenesten og BUP hvor foreldrene og skolen er representert. Det er ikke sendt møtereferat fra slike møter.

For saker som omhandler behov for særskilt språkopplæring følger skolen Bodø kommunes rutiner for mottak og opplæring av flerspråklige elever. Når det kommer nye flerspråklige elever til kommunen gjennomføres det en mottakssamtale med eleven og foreldrene. På denne skal skolen ved ledelse delta, flyktningkontoret, SFO-leder når eleven skal gå på SFO, kontaktlærer, samt at det anbefales at helsesøster deltar. Det skrives referat fra mottakssamtalen, mal for referat er sendt inn. Her skal det fremgå personopplysninger om eleven, opplysninger som har betydning for skole-hjem-samarbeid, elevens språk og eventuell tidligere skolegang. Etter dette fatter rektor enkeltvedtak om særskilt språkopplæring med utgangspunkt i mottakssamtalen.

Det er i tilsynet innsendt mal for enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Videre er det sendt inn utfylte enkeltvedtak både innenfor særskilt språkopplæring og innenfor spesialundervisning. Vedtakene vedrørende særskilt språkopplæring viser til opplæringsloven § 2-8 som hjemmel for vedtaket, mens vedtakene vedrørende spesialundervisning viser til opplæringsloven § 5-1 som hjemmel.

Som faktisk grunnlag for vedtak om spesialundervisning vises det til sakkyndig vurdering. Når det gjelder vedtak om særskilt språkopplæring vises det til gjennomført kartlegging. Dersom eleven er helt ny skal det i følge malen vises til mottakssamtalen som grunnlag, fordi det da ikke er mulig å kartlegge elevens ferdigheter i norsk.

Når det gjelder hvilke hensyn som er vektlagt viser spesialundervisningsvedtakene også her til sakkyndig vurdering. Vedtakene som omhandler særskilt språkopplæring viser i noen av vedtakene til konkrete resultat av kartleggingen som begrunnelse for at det velges enten det ene eller andre nivået. Andre ganger vises det kun til kartleggingen som er foretatt i sin helhet.

I alle de innsendte vedtakene omhandler siste avsnitt muligheten parten(e) har til å klage på vedtaket. Det opplyses at de har rett til å klage, at klagefristen er tre uker fra vedtaket er mottatt, at klagen skal sendes til skolen eller skolekontoret og at Fylkesmannen i Nordland er klageinstans.

Alle vedtakene vedrørende særskiltspråkopplæring viser til retten til å se sakens dokumenter.

3.3 Fylkesmannens vurderinger

For vedtak om spesialundervisning finnes det rutiner som sikrer at elever og foreldre varsles før det blir fattet vedtak. Selv om det ikke sendes ut skriftlig forhåndsvarsel har foreldre og elever fått kjennskap til at vedtak skal treffes blant annet ved at de skriver under på henvisningen, samt gjennom møter med skolen både i for- og etterkant av henvisningen.

I henvisningen krysses det enten av for henvisningsgrunnen eller så opplyses det om bakgrunnen for henvisning til PP-tjenesten. I tillegg skal kontaktlærer utarbeide en pedagogisk rapport som vedlegges henvisningen. Det gjennomføres også møter og samtaler med eleven og foreldre/foresatte underveis i saksgangen. På bakgrunn av dette finner vi det sannsynliggjort at det i forhåndsvarselet for vedtak om spesialundervisning redegjøres for hva saken gjelder.

Når det gjelder det faktiske grunnlaget for det varslede enkeltvedtaket redegjør skolen for at de har møter med foresatte hvor den sakkyndige vurderingen gjennomgås. Det er i tilsynet ikke sendt inn referat fra slike møter. Fylkesmannen vurderer likevel på bakgrunn av rektors redegjørelse, samt at sakkyndig vurdering sendes i kopi hjem til foreldre/foresatte, at forhåndsvarselet for vedtak om spesialundervisning gir opplysninger om det faktiske grunnlaget for det varslede enkeltvedtaket. Den sakkyndige vurderingen inneholder videre en henvisning til opplæringsloven § 5-1, og vi vurderer derfor at forhåndsvarselet inneholder opplysninger om det rettslige grunnlaget.

For vedtak om særskilt språkopplæring er det rutiner for at alle elever og foreldre tas inn til mottakssamtale når eleven er ny ved skolen. Ut i fra innsendt dokumentasjon virker det som fokuset på mottakssamtalen er kartlegging av tidligere skolegang hos eleven, samt hvilken organisering foreldrene ønsker på opplæringen fremover. Det er ikke redegjort for at selve den særskilte språkopplæringen er et tema på mottakssamtalen. Vi kan heller ikke se at det er redegjort for at foreldrene og eventuelt eleven forhåndsvarsles før det fattes nye vedtak om særskilt språkopplæring underveis i opplæringsløpet.

Skolen har dermed ikke en enhetlig praksis når det gjelder å varsle elever og foreldre før det gjøres vedtak om avvik fra det ordinære opplæringstilbudet. Dette gjøres for vedtak vedrørende spesialundervisning, men ikke for vedtak vedrørende særskilt språkopplæring.

Alle de innsendte enkeltvedtakene i tilsynet viser til hjemmelen for vedtaket. I vedtakene vedrørende spesialundervisning vises det til den sakkyndige vurderingen i sin helhet, mens det i vedtakene vedrørende særskilt språkopplæring vises til den gjennomførte kartleggingen.

Fylkesmannens vurdering er at det er tilstrekkelig å vise til sakkyndig vurdering og gjennomført kartlegging som sakens faktiske grunnlag. Som begrunnelse for hvilke hensyn som er vektlagt blir derimot en slik generell henvisning for tynn.

Når det gjelder spesialundervisning må det her vises til vurderinger av hvorfor eleven har/ikke har et tilfredsstillende utbytte, og hva som eventuelt vil gi eleven et tilfredsstillende og forsvarlig utbytte av opplæringen. Hvis skolen her støtter seg til vurderingene i sakkyndig vurdering må det henvises konkret til disse punktene og ikke til den sakkyndige vurderingen i sin helhet. Det er vedtaket som angir hva eleven har rett til og hvorfor, ikke den sakkyndige vurderingen.

For særskilt språkopplæring må det også vises til hvilke hensyn som er vektlagt i begrunnelsen. I noen av de innsendte vedtakene vises det til konkrete deler av kartleggingen som begrunnelse, men her er det ikke en enhetlig praksis. I noen vedtak står det kun at kartleggingen viser at eleven skal følge et gitt nivå, uten at dette begrunnes ytterligere. Videre vil en del av begrunnelsen være en vurdering av behov for tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring. Det skal alltid vurderes individuelt om dette er nødvendig for hver enkelt elev.

Alle de innsendte enkeltvedtakene inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåten ved klage.

Ikke alle de innsendte enkeltvedtakene vedørende spesialundervisning inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

3.4 Fylkesmannens konklusjon

Bodø kommune sikrer ikke at skolen varsler elever og foreldre som på annen måte ikke har uttalt seg i saken, før det fattes avvik fra det ordinære opplæringstilbudet. Dette gjelder for vedtak om særskilt språkopplæring. De sikrer heller ikke at det i forhåndsvarselet redegjøres for hva saken gjelder eller at det inneholder opplysninger om det faktiske og rettslige grunnlaget for det varslede enkeltvedtaket.

Bodø kommune sikrer at det i enkeltvedtaket vises til hjemmelen for vedtaket og hvilke faktiske forhold som er lagt til grunn. De sikrer videre at enkeltvedtaket inneholder informasjon om klageadgang, klagefrist, klageinstans og fremgangsmåten ved klage.

Bodø kommune sikrer ikke at enkeltvedtaket inneholder en begrunnelse som viser til hvilke hensyn som er vektlagt. De sikrer heller ikke at det gis informasjon om retten til å se sakens dokumenter i de vedtakene som gjelder spesialundervisning.

4. Enkeltvedtak om spesialundervisning

4.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 3.

Foreldre / elever over 15 år skal gi samtykke før det settes i gang utredning av behovet for spesialundervisning.

Skolen må hente inn samtykke fra foreldrene til elever under 15 år, før PPT foretar sakkyndig vurdering av behovet for spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4. Elever som har fylt 15 år, skal selv gi samtykke i saker om spesialundervisning og om at foreldre skal orienteres (forutsatt at de er samtykkekompetente). Dersom foreldrene/eleven selv har bedt om spesialundervisning, ligger samtykket implisitt i søknaden.

Foreldrene/eleven skal ha mulighet til å uttale seg om innholdet i en sakkyndig vurdering før enkeltvedtaket fattes.

Foreldrene har rett til å gjøre seg kjent med innholdet i den sakkyndige vurderingen og til å uttale seg før skolen fatter et enkeltvedtak, jf. opplæringsloven § 5-4. Skolen kan gi

begrensinger i denne retten, jf. forvaltningsloven § 19 og reglene om taushetsplikt. Skolen og PPT har ansvar for at samarbeidet med eleven og foreldrene blir ivaretatt på en god måte på de ulike trinnene i prosessen. Foreldrene må få se den sakkyndige vurderingen og få rimelig tid til å uttale seg om innholdet.

Elever som etter sakkyndig vurdering har behov for spesialundervisning, skal ha et enkeltvedtak.

Etter den sakkyndige vurderingen må skolen fatte et vedtak. Dette gjelder både dersom skolen innvilger spesialundervisning og dersom skolen ikke innvilger dette. Kravet om enkeltvedtak gjelder både når PPT anbefalte spesialundervisning og når de ikke anbefalte dette. En avgjørelse om spesialundervisning gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Avvik fra en sakkyndig vurdering skal begrunnes i enkeltvedtaket.

Dersom skolens vedtak avviker fra den sakkyndige vurderingen, må skolen begrunne dette. Begrunnelsen skal vise hvorfor eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfyller elevens rett til spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolen må få klart frem hva avviket består i, og hva opplæringstilbudet innebærer for eleven. Begrunnelsen må være slik at foreldrene forstår hvilke vurderinger som ligger til grunn for at skolen ikke følger tilrådingen i den sakkyndige vurderingen.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om hvilke omfang, innhold og organisering spesialundervisningen skal ha, og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen.

Den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hva som gir et forsvarlig opplæringstilbud, ta stilling til innholdet i opplæringen og gjøre rede for andre særlige forhold som er viktig for opplæringen, jf. opplæringsloven § 5-3. Skolens vedtak om spesialundervisning skal bygge på den sakkyndige vurderingen. Enkeltvedtaket må vise antall timer med spesialundervisning, hvilke fag og områder spesialundervisningen skal dekke, om det skal være avvik fra LK06, hvordan undervisningen skal organiseres, og hvilken kompetanse personalet skal ha.

4.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen har i tilsynet innsendt heftet «Når vi er bekymret for en elev». Her fremgår det hvordan skolen skal gå frem når de f.eks. opplever at en elev blir hengende etter faglig. Skolens praksis på dette området er beskrevet ovenfor.

I rutineene fremgår det at foreldrene skal samtykke til at en bekymring vedrørende en elev meldes inn til Ressursteamet. Videre skal foreldrene samtykke dersom en elev skal henvises til PP-tjenesten. Det er i tilsynet innsendt flere utfylte henvisningsskjemaer hvor foreldrene har skrevet under på at de samtykker til henvisning til PP-tjenesten.

Som redegjort for ovenfor sendes sakkyndig vurdering til skolen og hjemmet når den er ferdig utarbeidet. Rektor redegjør i egenrevisningen for at skolen i etterkant av dette har møter med foreldrene vedrørende sakkyndig vurdering. Her kan PP-tjenesten og/eller BUP delta. Fylkesmannen har ikke mottatt referat fra disse møtene.

Det er i tilsynet innsendt seks enkeltvedtak vedrørende retten til spesialundervisning. Fem av de gir eleven rett til spesialundervisning, mens ett av vedtakene konkluderer med at eleven ikke har rett.

Rektor opplyser i egenvurderingen at skolen ikke har noen vedtak som avviker fra sakkyndig vurdering. I et av vedtakene er det opplyst at omfanget som er oppgitt er i årstimer som er 45-minuttersenheter. I sakkyndig vurdering fremgår det ikke at de oppgitte årstimene er ment å være 45-minuttersenheter.

De innsendte enkeltvedtakene omtaler hvilke fag elevene skal ha spesialundervisning i, og om det skal være avvik fra LK06. Videre angis omfanget av spesialundervisningen, og i noen grad om disse timene skal gjennomføres av lærer eller assistent. Når det gjelder organiseringen av spesialundervisningen varierer det om den skal foregå i klassen, mindre grupper eller på studierommet som er pedagogisk bemannet.

4.3 Fylkesmannens vurderinger

På bakgrunn av skolens rutiner, samt innsendte henvisningskjemaer vurderer Fylkesmannen det som sannsynliggjort at skolen innhenter samtykke fra foreldrene før det igangsettes utredning av behovet for spesialundervisning. Vi minner her om at elever over 15 år selv samtykker til dette. Videre vurderer vi ut i fra rutinene og praksisen om at sakkyndig vurdering sendes hjem, at skolen gir foreldrene mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes enkeltvedtak. Vi vil også her minne om at elever har selvstendig rett til å uttale seg.

På bakgrunn av de innsendte vedtakene og rektors redegjørelse finner Fylkesmannen det sannsynliggjort at skolen fatter vedtak for alle elever etter at sakkyndig vurdering foreligger.

Det er Fylkesmannens vurdering at de innsendte enkeltvedtakene er tydelig på hvilke fag eleven skal ha spesialundervisning i og om det skal være avvik fra LK06. Når det gjelder omfanget av spesialundervisningen følger alle de innsendte vedtakene sakkyndig vurdering, bortsett fra at det i ett av vedtakene er opplyst at det skal være 45-minuttersenheter. Dette fremgår ikke i sakkyndig vurdering. Det blir derfor uklart for Fylkesmannen hvorfor omfanget her plutselig oppgis i 45-minuttersenheter, og om dette er et avvik fra sakkyndig vurdering. Vår vurdering er derfor at skolen ikke begrunner eventuelle avvik i sakkyndig vurdering. Utover dette er det Fylkesmannens vurdering at vedtakene er tydelig på angivelse av omfang.

Alle de innsendte vedtakene inneholder opplysninger om organisering av spesialundervisningen. Angivelsen kan derimot være noe generell og uten begrunnelse. Hvor den sakkyndige vurderingen er tydelig og konkret på organiseringen bør også vedtaket være det, hvis ikke må vedtaket særskilt begrunne hvorfor de avviker. Vår vurdering er likevel at vedtakene oppfyller minstekravet til angivelse av organisering.

Når det gjelder hvilken kompetanse de som gjennomfører spesialundervisningen skal ha varierer det i hvilken grad dette fremgår av enkeltvedtaket. I noen vedtak er det tydelig hvilke timer som skal gis av lærer eller assistent, i andre ikke. Her er det dermed ikke en enhetlig praksis.

4.4 Fylkesmannens konklusjon

Bodø kommune sikrer at Hunstad ungdomsskole innhenter samtykke fra foreldrene eller elever over 15 år før det igangsettes utredning av behov for spesialundervisning. Bodø kommune sikrer videre at skolen gir elever og/eller foreldre mulighet til å uttale seg om innholdet i sakkyndig vurdering før det fattes enkeltvedtak.

Bodø kommune sikrer at skolen fatter enkeltvedtak etter at sakkyndig vurdering foreligger. De sikrer videre at enkeltvedtaket inneholder opplysninger om antall timer spesialundervisning (omfang), hvilke fag/områder og eventuelle avvik fra LK06 (innhold) og organisering av spesialundervisningen.

Bodø kommune sikrer ikke at enkeltvedtaket inneholder opplysninger om kompetansekrav for de som skal gjennomføre undervisningen. De sikrer heller ikke at enkeltvedtaket inneholder en begrunnelse for ev. avvik fra sakkyndig vurdering.

5. Enkeltvedtak om punktskriftopplæring

5.1 Rettslige krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om punktskriftopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 3.

Elever som etter sakkyndig vurdering har behov for punktskriftopplæring, skal ha et enkeltvedtak som er basert på en sakkyndig vurdering, og som gir oversikt over hva som er nødvendig opplæring for eleven.

Sterkt svaksynte og blinde elever har rett til nødvendig opplæring i punktskrift, jf. opplæringsloven § 2-14. Skolen må fatte et enkeltvedtak om punktskriftopplæring etter at PPT har foretatt en sakkyndig vurdering av hva slags opplæring eleven har behov for.

Regelverket angir en maksimalramme for hvor mange timer elevene samlet kan få opplæring i punktskrift i tillegg til ordinær opplæring. Skolen må innenfor denne rammen vedta hvor mange timer den enkelte elev skal få, og hvor i løpet disse timene skal avholdes. En avgjørelse om punktskriftopplæring gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal ta stilling til opplæring i nødvendige tekniske hjelpemidler.

Sterkt svaksynte og blinde elever har, i tillegg til rett til punktskriftopplæring, også rett til opplæring i å bruke nødvendige tekniske hjelpemiddel og i mobilitet, jf. opplæringsloven § 2-14. Skolen må vedta hvilken opplæring eleven skal ha i tekniske hjelpemidler og/eller mobilitet etter at PPT har foretatt en sakkyndig vurdering av behovet. Det er naturlig å samordne ulike vedtak for den svaksynte/blinde eleven. Skolen må da få klart frem om eleven bare skal ha opplæring i punktskrift, bare i tekniske hjelpemidler og/eller bare i mobilitet.

5.2 Fylkesmannen bemerker

På tilsynstidspunkter redegjør rektor for Hunstad ungdomsskole for at de ikke har hatt elever med behov for punktskriftopplæring. Følgelig er det pr. dags dato ikke truffet enkeltvedtak som kan forevises tilsynet. Med bakgrunn i dette har vi ikke gjort undersøkelser.

Vi vil imidlertid understreke viktigheten av at skoleeier er kjent med innholdet i opplæringsloven § 2-14, slik at skolene kan håndtere fremtidige elever med behov for punktskriftopplæring på en hensiktsmessig måte. Vi vil også minne om at dersom elever med behov for punktskriftopplæring *også* har behov for spesialundervisning, må det

fattes enkeltvedtak *både* etter opplæringsloven § 2-14 og etter reglene i opplæringsloven kapittel 5.

6. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

6.1 Rettslig krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven disse kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 3.

Elever som har rett til særskilt språkopplæring, skal ha et enkeltvedtak.

Elever med annet morsmål enn norsk og samisk har rett til særskilt norskopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring i skolen, jf. opplæringsloven § 2-8. Om nødvendig har elevene også rett til morsmålsopplæring, tospråklig fagopplæring eller begge deler. Skolen må sørge for å kartlegge norskferdigheter før skolen vedtar særskilt språkopplæring. En avgjørelse om særskilt språkopplæring gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om omfanget av opplæringen, hvilke læreplaner eleven skal følge og organiseringen av opplæringen.

Eleven skal kartlegges før vedtak om særskilt språkopplæring, jf. opplæringsloven § 2-8. Kartleggingen vil danne grunnlag for å vurdere behovet for språkopplæring og for å kunne ta stilling til omfanget (antall timer og varighet), for kobling mot ordinær opplæring og eventuelt behovet for tospråklig opplæring i fag eller morsmålsopplæring.

Skoleeier må også ta stilling til hvilken læreplan eleven skal benytte: læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter eller ordinær læreplan i norsk. Skolen skal bruke en egen læreplan for morsmålsopplæring for elever som får slik opplæring.

Organiseringen må gå klart frem av vedtaket. Kommunen kan organisere tilbudet om særskilt språkopplæring i egne grupper for nyankomne elever i inntil to år, jf. opplæringsloven § 2-8. Vedtak kan bare gjøres for ett år om gangen. Det er en forutsetning at skolen vurderer at egne grupper er det beste for eleven. Denne vurderingen må komme frem av vedtaket. I vedtaket kan skolen også gjøre avvik fra læreplanverket.

Det skal fattes enkeltvedtak om opphør av særskilt språkopplæring når eleven overføres til den ordinære opplæringen.

Skolen må kartlegge elever som får særskilt språkopplæring, underveis i opplæringen, jf. opplæringsloven § 2-8. Dette for å vurdere om elevene har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge ordinær opplæring på skolen. Før skolen overfører eleven til å følge ordinær opplæring, må skolen fatte et enkeltvedtak om opphør av særskilt språkopplæring. Dette gjelder rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

6.2 Fylkesmannens undersøkelser

Skolen følger Bodø kommunes retningslinjer for opplæring av flerspråklige elever, oppdatert desember 2016. Ifølge retningslinjene kan nyankomne elever velge om de vil starte på nærskolen eller på mottaksskole. De kan i utgangspunktet være på mottaksskole i ett år før de overføres til nærskolen. Det gjennomføres mottaksmøte med nyankomne elever som ledes av undervisningsinspektør II på Bankgata ungdomsskole. Her gjennomføres det en innledende kartlegging.

Rutinene sier videre at det skal fattes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Det legges opp til at elever som får vedtak om særskilt språkopplæring skal følge Læreplan i Grunnleggende norsk (GNO). Skolen benytter kommunens plan med veiledning.

Malen viser til at det for nyankomne elever uten norskkunnskaper, er mottakssamtalen som er den innledende kartleggingen som gjøres før det fattes vedtak om særskilt språkopplæring. Kommunen har en felles praksis med at opplæringen følger Læreplan i grunnleggende norsk for minoriteter, og legger opp til nye vedtak etter hvert som kartlegging viser at eleven har nådd et nytt nivå i denne.

Mal for vedtak inneholder egne rubrikker for organisering og omfang. Innsendte vedtak fra skolen viser at det blir beskrevet hvordan særskilt norskopplæring skal organiseres, men ikke omfang og organisering av tospråklig opplæring. Tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring har i malen egne rubrikker. Innsendte vedtak viser at det kun beskrives hvilket språk eleven har i rubrikken for tospråklig opplæring. Begrunnelsen for vedtaket viser heller ikke til om behovet for tospråklig fagopplæring og/eller morsmålsopplæring er vurdert. I mal og veiledning til vedtak står det at alle elever med vedtak om særskilt språkopplæring får et tilbud om tospråklig fagopplæring dersom det kan skaffes tospråklige lærere. Det er Bankgata skole som har ansvar for å skaffe lærere.

Kommunens rutine viser at nyankomne elever får tilbud om å gå på mottaksskole, i utgangspunktet i ett år. For elever på 1. og 2. trinn er det ikke et slikt tilbud. Det legges ikke opp til i rutinene, eller i mal med veiledning, at det skal gjøres en vurdering av om innføringstilbud er det beste for eleven.

Skolen har egne lærere på hvert trinn som har ansvaret for særskilt norskopplæring. Disse kartlegger elevene underveis i en egen perm. Rutinene sier at det skal fattes nytt vedtak når elevene når et nytt nivå i GNO planen. Innsendte vedtak og intervjuer viser at dette er kjent og gjøres. Skolen har ikke hatt elever som er overført til ordinær opplæring, men det fremkommer av rutinene at det da skal fattes et nytt enkeltvedtak.

6.3 Fylkesmannens vurderinger

Skolen følger kommunens rutiner. Det gjennomføres en mottakssamtale som for helt nyankomne elever er den første kartleggingen av norskferdigheter. Tilsynet viser at elever blir kartlagt og at det fattes enkeltvedtak. Både rutiner og maler er vage på hvordan vurderingen av behovet for tospråklig fagopplæring og/eller morsmålsopplæring skal gjennomføres. Dette gjenspeiles også i skolens vedtak som ikke viser til noen vurdering rundt dette. Det skrives bare språket til eleven.

I malen er det lagt opp til individuell begrunnelse for vedtaket. Innsendte vedtak viser i begrunnelsen kun til at det er foretatt en kartlegging og til nivå i GNO planen. Det gjøres ingen vurdering av hvilke behov eleven har. I beskrivelsen av innhold og organisering sier vedtakene ingenting om hvordan elevens opplæring skal kobles opp mot den ordinære opplæringen. Vedtakene gir elevene 114 årstimer i GNO organisert i små

grupper. Vedtaket gir ingen begrunnelse for antallet timer, eller hvorfor denne organiseringen er valgt.

Bodø kommune har bestemt at elever som får særskilt språkopplæring skal følge Læreplan i grunnleggende norsk for språklige minoriteter. Dette er fast innhold i vedtakene, og skolen har egne lærere på hvert trinn som har ansvaret for den særskilte norskopplæringen. Dette gjør at de som driver med særskilt norskopplæring er godt kjent med læreplan, kartlegging og vurdering.

Kommunen gir tilbud om mottaksskoler. Det sies ingenting i rutinene eller i vedtaksmal om dette er definert som et innføringstilbud. Vår vurdering er at det legges opp til at eleven og/eller foreldrene skal velge. Det er i utgangspunktet positivt at dette tilbudet gis. Det bør allikevel fremkomme i rutiner og maler at innføringstilbud kun kan gis hvis det er vurdert å være til det beste for eleven.

Fylkesmannen vurderer at vedtakene bærer preg av en skjematisk utfylling. Vi finner ikke at begrunnelsene og vurderingene som gjøres er tydelige nok til å kunne ta stilling til omfang, organisering og innhold i elevens opplæring på en forsvarlig måte.

Selv om skolen ikke har hatt elever som er overført til ordinær opplæring, viser tilsynet at rutinene for dette er kjent. Vi finner det derfor sannsynliggjort at skolen vil fatte vedtak om avslutning av særskilt språkopplæring dersom kartlegging viser at eleven har tilstrekkelige norskerferdigheter til å følge ordinær opplæring.

6.4 Fylkesmannens konklusjon

Bodø kommune sikrer at elever som har rett til særskilt språkopplæring får enkeltvedtak. Kommunen sikrer også at det fattes enkeltvedtak ved opphør av særskilt språkopplæring.

Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring inneholder ikke tilstrekkelig begrunnelse og vurdering av elevens behov. Vedtakene beskriver heller ikke opplæringens organisering og innhold i tilstrekkelig grad.

7. Enkeltvedtak om tegnspråkopplæring

7.1 Rettslig krav

Nedenfor har vi oppgitt de rettslige kravene i tilsynet som gjelder for enkeltvedtak om tegnspråkopplæring. Vi viser også til hvilke bestemmelser i opplæringsloven og/eller forvaltningsloven disse kravene er knyttet til. Kravene kommer i tillegg til de generelle saksbehandlingsreglene som er omtalt over i kapittel 3.

Elever som har behov for tegnspråkopplæring, skal ha et enkeltvedtak basert på en sakkyndig vurdering.

Elever som har tegnspråk som førstespråk, eller som etter sakkyndig vurdering har behov for slik opplæring, har rett til opplæring i og på tegnspråk, jf. opplæringsloven § 2-6.

Før skolen fatter vedtak om tegnspråkopplæring, skal PPT ha laget en sakkyndig vurdering, jf. opplæringsloven § 2-6. Den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hva slags behov eleven har for slik opplæring. En avgjørelse om tegnspråkopplæring gjelder

rettigheter for en bestemt person og er derfor et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal inneholde opplysninger om organiseringen av opplæringen og kompetansekrav for de som skal gjennomføre opplæringen.

Kommunen kan fastsette at opplæringen i grunnskolen på tegnspråk skal foregå på en annen skole enn på den skolen eleven normalt tilhører, jf. opplæringsloven § 2-6. I enkeltvedtaket må skolen fastsette hvordan opplæringen skal organiseres for eleven.

Elevens rettigheter, sakkyndig vurdering og kommunens organisering av slik opplæring er grunnlaget for vedtaket. Skolen må innenfor denne rammen fastsette krav til undervisningspersonalets kompetanse.

7.2 Fylkesmannen bemerker

På tilsynstidspunkter redegjør rektor for Hunstad ungdomsskole for at de ikke har hatt elever med behov for tegnspråkopplæring. Følgelig er det pr. dags dato ikke truffet enkeltvedtak som kan forevises tilsynet. Med bakgrunn i dette har vi ikke gjort undersøkelser.

Vi vil imidlertid understreke viktigheten av at skoleeier er kjent med innholdet i opplæringsloven § 2-6, slik at skolene kan håndtere fremtidige elever med behov for tegnspråkopplæring på en hensiktsmessig måte, inklusive vurdere hvilke læreplaner eleven eventuelt skal følge. Vi vil også minne om at dersom elever med behov for tegnspråkopplæring *også* har behov for spesialundervisning, må det fattes enkeltvedtak *både* etter opplæringsloven § 2-6 og etter reglene i opplæringsloven kapittel 5.

8. System for å vurdere og følge opp at kravene blir etterlevd

8.1 Tilsynet er ikke utvidet til å omfatte skoleeiers system

Vi har vurdert å utvide tilsynet til å omfatte om skoleeier har et forsvarlig system for å vurdere og følge opp om kravene i regelverket er oppfylt, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd. Dette gikk frem av vårt varselbrev. Til å vurdere dette har vi lagt til grunn skoleeiers og skolens egenvurdering, intervju på skolen og dokumenter og funn i tilsynet. Samlet sett vurderer vi at informasjon fra disse kildene ikke tilsier en utvidelse av tilsynet til å omfatte om skoleeier har et forsvarlig system innenfor det temaet tilsynet omfatter. Vi viser da spesielt til:

- *Ledersamtaler med rektorer*
- *Utviklingsbesøk*
- *Bruk av kvalitetskontrollsystem (1310.no)*
- *Det er utviklet felles maler for vedtak og rapporter som gjennomgås av skoleeier*

Vi understreker at denne informasjonen ikke er et godt nok grunnlag til å vurdere om skoleeiers system oppfyller alle kravene i regelverket. Vi kan derfor på et senere tidspunkt gjennomføre tilsyn med om skoleeier har et forsvarlig system innenfor temaet i dette tilsynet eller på andre områder. Dette kan bli aktuelt dersom vi får nye opplysninger fra andre kilder eller gjennom andre tilsyn.

9. Frist for retting av brudd på regelverket

Fylkesmannen har i kapitlene 3, 4 og 6 konstatert brudd på regelverket. I denne rapporten gis Bodø kommune frist til å rette brudd på regelverket, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er 31.08.2017. Kommunen må innen denne datoen sende Fylkesmannen en erklæring om at bruddet på regelverket er rettet og en redegjørelse for hvordan bruddet er rettet.

Dersom brudd på regelverket ikke rettes innen den fastsatte rettefristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Et eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og vil kunne påklages, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak

1. Bodø kommune må sørge for at saksbehandlingen ved Hunstad ungdomsskole oppfyller forvaltningslovens krav til forhåndsvarsel, jf. forvaltningsloven § 16.

Bodø kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Skolen varsler elever og foreldre før det fattes enkeltvedtak om avvik fra det ordinære opplæringstilbudet.
 - b. Forhåndsvarslet redegjør for hva saken gjelder.
 - c. Forhåndsvarslet inneholder opplysninger om
 - hvilke bestemmelser i loven vedtaket bygger på
 - hvilke forhold rundt elevens skolesituasjon som er grunnlaget for vedtaket.
2. Bodø kommune må sørge for at saksbehandlingen ved Hunstad ungdomsskole oppfyller forvaltningslovens krav til enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven §§ 24, 25 og 27.

Bodø kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Enkeltvedtaket inneholder en begrunnelse som viser til
 - hvilke hensyn som er vektlagt
- b. Enkeltvedtaket (eller underretningen om enkeltvedtaket) inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter.

Enkeltvedtak om spesialundervisning

3. Bodø kommune må sørge for at Hunstad ungdomsskole ved behov for spesialundervisning oppfyller opplæringsloven §§ 5-3 og 5-4, jf. forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V.

Bodø kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Enkeltvedtak om spesialundervisning inneholder begrunnelse for eventuelle avvik fra sakkyndig vurdering.

- b. Enkeltvedtaket inneholder opplysningen om
 - kompetansekrav for de som skal gjennomføre spesialundervisningen

Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

- 4. Bodø kommune må sørge for at Hunstad ungdomsskole ved behov for og opphør av behov for særskilt språkopplæring oppfyller forvaltningsloven § 2 og kapittel IV og V og opplæringsloven § 2-8.

Bodø kommune må i denne forbindelse se til at:

- a. Enkeltvedtaket inneholder opplysninger om begrunnelse, vurderinger, innhold og organisering av den særskilte språkopplæringen

10. Kommunens frist til å rette

Som nevnt i kapittelet ovenfor er kommunen gitt frist for å rette de brudd på regelverket som er konstatert i denne rapporten.

Frist for tilbakemelding er **31.08.2017**.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

Christina Nyeng Thon

Eirik Arntsen

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet:

- Egenvurderingsskjema utfylt av rektor
- Heftet «Når vi er bekymret for en elev»
- Rutiner mottak og opplæring av flerspråklige elever
- Mal referat mottakssamtale
- Mal søknad om skoleplass/bekreftelse på skoleplass
- Rutinebeskrivelse flerspråklige elever
- Veileder og mal enkeltvedtak etter opplæringsloven § 2-8
- Meldeskjema til HUSS-team
- Elev A:
 - Enkeltvedtak særskilt språkopplæring
- Elev B:
 - Enkeltvedtak særskilt språkopplæring
- Elev C:
 - Pedagogisk rapport
 - Enkeltvedtak særskilt språkopplæring
 - Evaluering
 - Rapport fra PPT ved overgang til videregående opplæring
- Elev D: - HST
 - Sakkyndig vurdering
 - Enkeltvedtak spesialundervisning
- Elev E: – G.P.
 - Sakkyndig vurdering
 - Enkeltvedtak spesialundervisning
 - Halvårsrapport
 - Henvising til PPT
 - Pedagogisk rapport
 - IOP
 - Rapport fra PPT ved overgang til videregående opplæring
- Elev F: RSG
 - Henvisning PPT
 - Pedagogisk rapport
 - Invitasjon til inntaksmøte
 - Notat etter inntaksmøte
- Elev G: GG
 - Sakkyndig vurdering
 - Enkeltvedtak spesialundervisning
 - IOP
- Elev H:
 - Henvisning til PPT
 - Pedagogisk rapport
 - Bekreftelse på mottatt henvisning PPT
 - Utredningsrapport PPT
 - Sakkyndig vurdering
 - Enkeltvedtak spesialundervisning
 - IOP
- Elev I:

- Pedagogisk rapport
- Sakkyndig vurdering
- Enkeltvedtak spesialundervisning
- IOP
- Evaluering IOP – halvårsrapport
- Henvisning til PPT for videregående opplæring
- Elev J:
 - Henvisning til PPT
 - Bekreftelse på mottatt henvisning til PPT
 - Pedagogisk rapport
 - Inntakssamtale PPT
 - Referat fra inntakssamtale
 - Re-henvisning til PPT
 - Sakkyndig vurdering
 - Enkeltvedtak spesialundervisning

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 22. og 23. mars 2017.

Det ble avholdt intervjuer med:

- Rektor og inspektør
- 9 lærere
- Elever og foresatte